

57. Quid autem & à vobis ipsis non iudicatis quod iustum est?

* Matth.
5. 25.

58. * Cum autem vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te ad iudicem, & iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerem.

59. Dico tibi, non exies inde, donec etiam novissimum minutum reddas.

CAPUT XIII.

De penitentiã agendã. Ficus infructuosa. Mulierem sabbato sanat. Parabola de grano sinapis. Regnum Dei est fermento simile. Angusta porta. De Passione sua brevi futura.

1. **A**derant autem quidam ipso in tempore, nuntiãntes illi de Galilais, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

2. Et respondens dixit illis: Putatis quod hi Galilaei praeter omnibus Galilais peccatores fuerint, quia talia passi sunt?

3. Non, dico vobis: sed nisi penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis.

4. Sicut illi decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloë, & occidit eos: putatis quia & ipsi debitores fuerint praeter omnes homines habitantes in Ierusalem?

5. Non, dico vobis: sed si penitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis.

† SABB.
4. TEMP.
SEPT.

6. † Dicēbat autem & hanc similitudinem: Arborem ficu habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quaerens fructum in illa, & non invenit.

7. Dixit autem ad cultorem vineae: Ecce anni tres sunt ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac, & non invenio: succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat?

8. At ille respondens, dicit illi: Domine dimitte illam & hoc anno, usque dum fodiam circa illam, & mittam stercora:

9. & siquidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.

10. Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis.

11. Et ecce mulier, quae habebat spiritum infirmitatis annis decem & octo: & erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere.

12. Quam cum videret Iesus, vocavit eam ad se, & ait illi: Mulier, dimissa es ab infirmitate tua.

13. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat Deum.

14. Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curasset Iesus: dicebat turbae: Sex dies sunt, in quibus oportet operari: in his ergo venite, & curamini, & non in die sabbati.

15. Respondens autem ad illum Dominus dixit: Hypocritae, unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum, aut asinum a praesepio, & ducit ad aquam?

16. Hanc autem filiam Abrahae, quam alligavit satanas, ecce decem & octo annis non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati?

17. Et cum haec diceret, erubescerant omnes adversarii eius: & omnis populus gaudebat in universis, quae gloriose fiebant ab eo.

18. Dicebat ergo: Cui simile est regnum Dei, & cui simile aestimabo illud?

19. * Simile est grano sinapis, quod acceptum homo misit in hortum suum, & crevit, & factum est in arborem magnam: & volucres caeli requieverunt in ramis eius.

20. Et iterum dixit: Cui simile aestimabo regnum Dei?

21. * Simile est fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinae fatis tria, donec fermentaretur totum.

22. Et ibat per civitates, & castra docens, & iter faciens in Ierusalem.

23. Ait autem illi quidam: Domine, si pauci sunt, qui salvantur? Ipse autem dixit ad illos:

24. * Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, quaerent intrare, & non poterunt.

25. * Cum autem intraverit paterfamilias, & cluserit ostium, incipietis foris stare, & pulsare ostium, dicentes: Domine, aperi nobis: & respondens dicet vobis: Nescio vos unde sitis:

26. Tunc incipietis dicere: Manducavimus coram te, & bibimus, & in plateis nostris docuisti.

27. Et dicet vobis: * Nescio vos unde sitis: * discendite a me omnes operarii iniquitatis.

28. Ibi erit fletus, & stridor dentium: cum videritis Abraham, & Isaac, & Iacob, & omnes prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras.

29. Et venient ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Austro, & accumbent in regno Dei.

30. * Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt novissimi.

31. In ipsa die accesserunt quidam Phari-

rifaeorum, dicentes illi: Exi, & vade hinc: quia Herodes vult te occidere.

32. Et ait illis: Ite, & dicite vulpi illi: Ecce eicio daemonia, & sanitates perficio hodie, & cras, & tertia die consummor.

33. Verumtamen oportet me hodie & cras & sequenti die ambulare: quia non capit prophetam perire extra Ierusalem.

* Matth.
23. 37. 34. * Ierusalem, Ierusalem, quae occidis Prophetas, & lapidas eos, qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos quemadmodum avis nidum suum sub pennis, & noluisti?

35. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico autem vobis, quia non videbitis me donec veniat cum dicetis: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

CAPUT XIV.

Sanatur hydropicus. Invitandi pauperes, non divites. Crux nobis tollenda. De adificante turrim, & de gesturo bellum. De sale quod evanescit.

† DOM.
16. POST
PENTEC. 1. **E**T factum est cum intraret Iesus in domum cuiusdam principis Pharisaeorum sabbato manducare panem, & ipsi observabant eum.

2. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum.

3. Et respondens Iesus dixit ad Legisperitos, & Pharisaeos, dicens: Si licet sabbato curare?

4. At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum, ac dimisit.

5. Et respondens ad illos dixit: Cuius vestrum asinus, aut bos in puteum cadet, & non continuo extrahet illum die sabbati?

6. Et non poterant ad haec respondere illi.

7. Dicebat autem & ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos.

8. Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo,

9. & veniens is, qui te & illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum: & tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere.

* Prov. 25.
7. 10. sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut, cum venerit qui te invitavit, dicat tibi: * Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus:

11. * quia omnis, qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

12. Dicebat autem & ei, qui se invitaverat: * Cum facis prandium, aut cenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites: ne forte te & ipsi reinventent, & fiat tibi retributio.

13. sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & caecos:

14. & beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

15. Haec cum audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi: Beatus, qui manducabit panem in regno Dei.

16. At ipse dixit ei: * † Homo quidam fecit cenam magnam, & vocavit multos.

17. Et misit servum suum hora cenae dicere invitatis ut venirent, quia iam parata sunt omnia.

18. Et ceperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam: rogo te habe me excusatum.

19. Et alter dixit: Iuga boum emi quinque, & eo probare illa: rogo te habe me excusatum.

20. Et alius dixit: Uxorem duxi, & ideo non possum venire.

21. Et reversus servus nunciavit haec domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit servo suo: Exi cito in plateas, & vicos civitatis: & pauperes, ac debiles, & caecos, & claudos introduce huc.

22. Et ait servus: Domine, factum est ut imperasti, & adhuc locus est.

23. Et ait dominus servo: Exi in vias, & sepes: & compelle intrare, ut impleatur domus mea.

24. Dico autem vobis quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cenam meam.

25. Ibant autem turbae multae cum eo: & conversus dixit ad illos:

26. * † Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.

27. * Et qui non baiulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus.

28. Quis enim ex vobis volens turrim aedificare, non prius sedens computat sumptus, qui necessarii sunt, si habeat ad perficiendum,

* Matth.

23. 12.

Infr. 18.

14.

* Tob. 4. 7.

Prov. 3. 9.

* Matth.

22. 2.

Apoc. 19.

9.

† DOMI-

NIC. IN-

FRA OC-

TAVAM

CORPOR.

CHRISTI.

2. POST

PENTEC.

29. ne, posteaquam posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes, qui vident, incipiant illudere ei,

30. dicentes: Quia hic homo cepit edificare, & non potuit consummare?

31. Aut quis rex iturus committere bellum adversus alium regem, non sedens prius cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se?

32. Alioquin adhuc illo longè agente, legationem mittens rogat ea, quæ pacis sunt.

33. Sic ergo omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

* Matth. 5. 13. *†* Bonum est sal. Si autem sal evanuerit, in quo condietur?

Marc. 9. 49. Neque in terram, neque in sterquilinum utile est, sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi, audiat.

CAPUT XV.

Christus Dominus Phariseos revincit, qui indignabantur, quod peccatores reciperet; ac subinde tres proponit parabolas: ovem perditam, & quesitam à bono pastore; drachmam itidem perditam, & inventam; filium prodigum.

* DOM. 3. POST PENTEC. *†* ERant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores ut audirent illum.

2. Et murmurabant Pharisei, & Scribæ, dicentes: Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.

3. Et ait ad illos parabolam istam dicens:

* Matth. 18. 12. *†* Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: & si perdidit unam ex illis, nonne dimittit nonagintanovem in deserto, & vadit ad illam, quæ perierat, donec inveniat eam?

5. Et cum invenit eam, imponit in humeros suos gaudens:

6. & veniens domum convocat amicos, & vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi quia inveni ovem meam, quæ perierat?

7. Dico vobis quod ita gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente, quam super nonagintanovem iustis, qui non indigent penitentia.

8. Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdidit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & everrit domum,

& quærit diligentèr, donec inveniat?

9. Et cum invenit convocat amicos, & vicinas, dicens: Congratulamini mihi quia inveni drachmam, quam perdideram?

10. Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore penitentiam agente.

11. Ait autem: *†* Homo quidam habuit duos filios:

* SABB. POST DOM. 2. QUADR.

12. & dixit adolescensior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit. Et divisit illis substantiam.

13. Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescensior filius peregrè profectus est in regionem longinquam, & ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriosè.

14. Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, & ipse cepit egere.

15. Et abiit, & adhæsit uni civium regionis illius. Et misit illum in villam suam ut pasceret porcos.

16. Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant: & nemo illi dabat.

17. In se autem reversus, dixit: Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereor!

18. Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccavi in celum, & eoram te:

19. iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum de mercenariis tuis.

20. Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordiâ motus est, & accurrens cecidit super collum eius, & osculatus est eum.

21. Dixitque ei filius: Pater, peccavi in celum, & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus.

22. Dixit autem pater ad servos suos: Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manum eius, & calceamenta in pedes eius:

23. & adducite vitulum saginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur:

24. quia hic filius meus mortuus erat, & revixit: perierat, & inventus est. Et cepèrunt epulari.

25. Erat autem filius eius senior in agro: & cum veniret, & appropinquaret domui, audivit symphoniâ, & chorum:

26. & vocavit unum de servis, & interrogavit quid hæc essent.

27. If-

27. Isque dixit illi: Frater tuus venit, & occidit pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit.

28. Indignatus est autem, & nolèbat introire. Pater ergo illius egressus, cepit rogare illum.

29. At ille respondens, dixit patri suo: Ecce tot annis servio tibi, & numquam mandatum tuum præterivi, & numquam dedisti mihi hæc ut cum amicis meis epularer:

30. sed postquam filius tuus hic, qui devoravit substantiam suam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum.

31. At ipse dixit illi: Fili, tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt:

32. epulari autem, & gaudere oportebat, quia frater tuus hic, mortuus erat, & revixit: perierat, & inventus est.

CAPUT XVI.

Villicus iniquitatis parabola: item de divite epulone. De fideli servo. Vis celo inferenda. De matrimonio.

† Dicitur autem & ad discipulos suos: *†* Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: & hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius.

* DOM. 8. POST PENTEC.

2. Et vocavit illum, & ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: iam enim non poteris villicare.

3. Ait autem villicus intra se: Quid faciam quia dominus meus aufert à me villicationem? fodere non valeo, mendicare erubescio.

4. Scio quid faciam, ut, cum amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos suas.

5. Convocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo: Quantum debes domino meo?

6. At ille dixit: Centum cados olei. Dixitque illi: Accipe cautionem tuam: & sede citò, scribe quinquaginta.

7. Deinde alii dixit: Tu verò quantum debes? Qui ait: Centum coros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas, & scribe octoginta.

8. Et laudavit Dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filii huius sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt.

9. Et ego vobis dico: facite vobis ami-

cos de mammona iniquitatis: ut, cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

10. Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis est: & qui in modico iniquus est, & in maiori iniquus est.

11. Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis: quod verum est, quis credet vobis?

12. Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrum est, quis dabit vobis?

13. * Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet, & alterum diligit: aut uni adheret, & alterum contemnet: non potestis Deo servire, & mammona.

14. Audiabant autem omnia hæc Pharisei, qui erant avari: & deridebant illum.

15. Et ait illis: Vos estis, qui iustificatis vos coram hominibus: Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum.

16. * Lex, & propheta usque ad Ioannem: ex eo regnum Dei evangelizatur, & omnis in illud vim facit.

17. * Facilius est autem celum, & terram præterire, quam de Lege unum apicem cadere.

18. * Omnis, qui dimittit uxorem suam, & alteram ducit, mœchatur: & qui dimissam à viro ducit, mœchatur.

19. *†* Homo quidam erat dives, qui induebatur purpurâ, & bysso: & epulabatur quotidie splendide.

20. Et erat quidam mendicus, nomine Lázarus, qui iacebat ad ianuam eius, ulceribus plenus,

21. cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis, & nemo illi dabat: sed & canes veniebant, & lingebant ulcera eius.

22. Factum est autem ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in sinum Abraham. Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno.

23. Elevans autem oculos suos, cum esset in tormentis, vidit Abraham à longè, & Lázarus in sinu eius:

24. & ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lázarus ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.

25. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia receperisti bona in vita tua, & Lázarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris.

26. &